

Digitales Brandenburg

hosted by **Universitätsbibliothek Potsdam**

Sifre Ḳodesh

‘im targumim u-ve’urim mi-meḥabrim shonim

Sefer Devarim

Landau, Moses I. Landau, Moses I.

Prag, 594 [1833 oder 1834]

ל סיבצנ

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-8969

והנגלת לנו ולבנינו עד-עולם
 לעשות את-כל-דברי התורה
 הזאת: * ס רביעי שני ל (ה) והיה
 כיריבאו עליה כל-הדברים
 האלה הברכה והקללה אשר
 נתתי לפניך והשבת אל-לבבך
 בכל-הגוים אשר הדיחה יהוה
 אלהיך שמה: (ג) ושבת עד-
 יהוה אלהיך ושמעת בקלו בכל
 אשר-אנכי מצוה היום אתה
 ובניך בכל-לבבך ובכל-נפשך:
 (ג) ושב יהוה אלהיך את-שבותך

* שבת במנחה וכו' ו' קורין ע"כ ורחמך
 זעלע; (ג) זא ויירד דער עויגע דין גאטט זיך אויך דיינער ערבארמען, אונד דייך אויב

חרגום אשכנוי קנב

פארבעהאלטען, וואס אבער
 אונד אונד אונזערע קינדער
 און דאס וויר נעהמליך טהון
 זאללען אללע ווארטע דיעזער
 לעהרע.

ל (ה) ווען נון קינפט'יג אללע
 דיעזע דינגע איינטרעפן
 פען, זעגען אונד פלוך, וויא
 איך זיא דיר פארגעלעגט הא-
 בע; דוא ניממסט עם אונטער
 דען פעלקערן, דאהין דייך דער
 עויגע דין גאטט פערשטאסען
 האט, צו הערצען; (ג) בע-
 קעהרסט דייך צו דעם עויגען
 דיינעם גאטטע, אונד געהאר-
 כעסט זיינער שטיממע, וויא
 איך דיר הייטע געביעהטע, דוא
 אונד דיינע קינדער, פאן גאנץ
 צעם הערצען אונד גאנצער
 דער

ד ש י

וגו' ואחר כך ראו את מכות הארץ ההיא
 והלא אין אדם יודע טמונתיו של חבירו
 אין אני מעניש אתכם על הנסתרות שהן
 לה' אלהינו והוא יפרע מאותו יסוד אבל
 הנגלות לנו ולבנינו לבער הרע מקרבנו
 ואם לא נעשה דין בהם יעשו את הרבים.
 נקוד על לנו ולבנינו לדרוש שאף על הנגלו'
 לא עשו את הרבים עד שעברו את היודן
 משקבלו עליהם את השבועה בהר גריזים
 ובהר עיבל ונעשו ערבים זה לזה:

ל (ג) ושב ה' אלהיך את שבותך. היום
 לו לכתוב והשיב את שבותך רבותינו
 למדו מכאן כניבול שהשכינה שרויה עם
 ישראל

חרגום אונקלוס

אלהא ודגלן לנא ולבנגא עד עלמא
 למעבד ית כל פתגמי אורייתא דרא:
 ל (א) ויהי ארי ייתון עלך כל פתגמא
 האלין ברכן ולושיין די יתבית קדמך
 ותחיב ללבך בכל עממא די אגלך יי אלהך
 לתמן: (ג) ותחוב לדחלתא דיי אלהך
 ותקביל למימריה פכל די אנא מפקיד לך
 יומא דין את ובנגך בכל לבך ובכל נפשך:
 (ג) ויחיב יי אלהך ית שכי גלותך וירחם
 עלך

ב א ו ר

שעבוד] ע"ן נסתר, משפטו ביד השם לבדו, כי לפניו נגלו כל תעלומות לב, ואין אדם יודע
 טמונתיו של חבירו; אבל אם היתה בגלוי טוב לנו ולבנינו לבער הרע מקרבנו, ואם לא נעשה
 בהם דין, יעשו הרבים על פשעי היסוד, כמו שאמר למעלה:
 ל (ג) ושב, כמו והשיב. ועל דעת ר' יהודה המדקדק הראשון הוא מענין השקטה והנחה,
 העם שישקט הגלות ויניח להם מלחמתם, וזה לא יתכן זולת שישיבם אל מקומם, כי הגולה
 מארכו

וְרַחֲמֶיךָ וּשְׁבוּ וּקְבַצְךָ מְכַל־הָעַמִּים
 אֲשֶׁר הִפִּיצְךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ שָׁמָּה:
 (ד) אִם־יְהִיֶה נִדְחָךָ בְּקִצֵּה הַשָּׁמַיִם
 מִשָּׁם יִקְבְּצֶךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וּמִשָּׁם
 יִקְחֶךָ: (ה) וְהִבִּיאֶךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
 אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־יִרְשׁוּ אֲבֹתֶיךָ
 וְיִרְשֶׁתָּהּ וְהִיטִבְךָ וְהִרְבֶּךָ
 מֵאֲבֹתֶיךָ: (ו) וּמַלְּיְהוָה אֱלֹהֶיךָ
 אֶת־לִבְּךָ וְאֶת־לִבְּבִרְעֶךָ

לאהבה

דער געפֿאנגענשאַפֿט צוריק
 פֿיהרען; אויס אללען פֿעלקערן
 אונטער וועלכע דורך דער עוויג
 גע דיין גאָטט צערשטריוועט
 האַט, ווירד ער דורך וויעדער
 פֿערזאָממעלן. (ד) וואָרעסט
 דוא ביז אַן דאָ ענדע דעם
 היממעלס פֿערשטאַסען, זאָ
 ווירד דער עוויגע דיין גאָטט
 דורך פֿאָן דאָהער זאָממעלן
 אונד איינהאַלען, (ה) אין דאָ
 לאַנד צוריק ברינגען, דאָ דיי
 נע פֿאַרפֿאַהרען בעזעסען
 האַבען, דאַס דוא עס וויעדער
 בעזיטצעסט, אונד ווירד דורך
 גליקליכער אונד צאָהלרייכער

מאַכען, אַלס דיינע פֿאַרפֿאַהרען געוועזען. (ו) דער עוויגע דיין גאָטט ווירד אויך דיין אונד
 דיינער נאַכקאַממען הערץ בעשניידען (דיא אויסשווייפֿענדען בעגערדען אונד נייגונגען
 דעם הערצענס וויא איינען ווילדען אויסוואַכס אויסראַטטען), דאַס דוא דען עוויגען
 דיי

תרגום אונקלוס

ר ש י

עֲלֶיךָ וַיְתוּב וַיִּכְנָשִׁינֶךָ מִכָּל עַמֵּי דִי בְּרִיךְ
 יי אֱלֹהֶיךָ לְחַמֵּן: (ד) אִם יְהִי גְלוּתְךָ בְּסִיפֵי
 שָׁמַיָא מִתְּמֵן יִכְנָשִׁינֶךָ יי אֱלֹהֶיךָ וּמִתְּמֵן
 יִדְבָּרְנֶךָ: (ה) וַיַּעֲלִינֶךָ יי אֱלֹהֶיךָ לְאַרְעָא דִי
 יְרִיתוּ אֲבֹתְךָ וְתִרְחֶה וַיּוֹטִיב לְךָ וַיַּסְגִּינֶךָ
 מֵאֲבֹתְךָ: (ו) וַיַּעֲבִי יי אֱלֹהֶיךָ ית טַפְשׁוֹת
 לְבָךְ

ישראל בלרות גלותם וכשנגאלין הכתיב
 גאולה לעמנו שהיא ישוב עמהם. ועוד
 יש לומר שגדול יום קצון גלויות ובקושי
 כאלו הוא עמנו לריך להיות אחוז בידיו
 ממש איש איש ממקומו כענין שנאמר ואתם
 תלקטו לאחד אחד בני ישראל (ישע'כ"ה). ואף
 בגלויות שאר האומות מלינו כן ושנתי
 שבות מואב (ירמי' מ"ח):
 לא

ב א ו ר

מארכו לא יסקוט, אף אם יהיה שם בתענוגים גדולים: (ד) בקצה השמים, כנגד ארץ ישראל:
 (ה) והיטבך והרבך מאבתוך, הדבר מבואר שכל היעודים הללו לא נתקיימו לא היו ולא נבראו
 עד היום הזה, כי בימי בית שני לא היתה הגאולה שלימה כידוע, אבל כל הפרשה הזאת הנצחה
 לעתיד במהרה בימינו כמ"ש הרמב"ן ז"ל: (ו) ומל ה' אלהיך את לבבך, כל דבר יתר הכולא
 מן השעור הראוי אל התכלית וראוי להסירו ולהשליכו, יקרא עללה, והסרתו יקרא מילה, והנה
 ערלת הלב כנוי למחשבות הבלי שוא, ותשוקות דברי מותר, המתעיס את השכל ומונעים אותו
 מדעת טוב ורע, והסרתם יקרא מילת הלב; אמר כאשר תשתדל לשוב אל ה' אלהיך, גם הוא
 יעזור אותך ויכוּן את לבבך אל אהבתו, באופן שתכיר טובו ותסדרו ואז תאבהו בהכרח, וזה יעשה
 למען יהיו לך חיי עד. והענין כמו שאמרו הבא לטהר מסייעין אותו, כי כאשר יוסף האדם
 לשקוד על דלתי החכמה ולהשתדל בעשות הטוב, כן יטהר לבו מכל סוג, וכן יוסף לו אומץ

לְאַהֲבָה אֶת־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּכָל־
 לִבְבְּךָ וּבְכָל־נַפְשְׁךָ לְמַעַן הַיְיָ*
 (ז) וְנָתַן יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֶת־כָּל־
 הָאֲלוֹת הָאֵלֶּה עַל־אֵיבֶיךָ וְעַל־
 שְׂנְאֵיךָ אֲשֶׁר רָדְפוּךָ: (ח) וְאַתָּה
 תָּשׁוּב וְשָׁמַעְתָּ בְּקוֹל יְהוָה וְעָשִׂיתָ
 אֶת־כָּל־מִצְוֹתָיו אֲשֶׁר אֲנֹכִי
 מְצַוֶּה הַיּוֹם: (ט) וְהוֹתִירָךְ יְהוָה
 אֱלֹהֶיךָ בְּכָל־מַעֲשֵׂה יָדְךָ בְּפָרִי
 בְּטָנְךָ וּבְפָרִי בְּהִמָּתֶךָ וּבְפָרִי
 אֲדָמָתְךָ לְטָבָה כִּי וְיָשׁוּב יְהוָה
 לְשׁוֹשׁ עֲלֶיךָ לְטוֹב כַּאֲשֶׁר־
 שָׁשׂ עַל־אֲבֹתֶיךָ: (י) כִּי תִשְׁמַע
 בְּקוֹל יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְשָׁמֵר
 מִצְוֹתָיו וְחֻקֹּתָיו הַכְּתוּבָה בְּסֵפֶר

וְהוֹתִירָךְ

התורה

דיינען גאָטט פֿאַן גאַנצעם
 הערצען אונד גאַנצער זעלע
 ליעבעסט אום דיינער ערהאלט
 טונג וויללען. (ז) אַללע דיזע
 פֿערפֿלונגען אַבער ווירד
 דער עויגע דיין גאָטט אויף
 דיינע פֿינדע אונד האַססער
 לעגען, דיא דיק פֿערפֿאַלגט
 האַבען. (ח) דוא ווירסט אַלס
 דאַן פֿאַרטפֿאַהרען, דער
 שטיממע דעם עוויגען צו גע
 האַרען, אונד אַללע זיינע גע
 באַטע צו האַלטען, דיא איך
 דיר הייטעגעביעטהע; (ט) אונד
 דער עויגע דיין גאָטט ווירד
 דיר אין אַללעם דיינעם פֿאַר
 האַבען, אַן פֿרוכט דיינעם ליי
 בעם, דיינעם פֿיעהעם אונד
 דיינעם ערדרייכס אים גוטען
 איינען פֿאַרצוגעבען, דען ער
 ווירד זיך וויעדער פֿרייען דיר
 וואַהל צו טהון, זאָ וויא ער זיך
 איבער דיינע פֿאַרפֿאַהרען גע
 פֿרייט האַט; (י) ווען דוא נעמ
 ליך דער שטיממע דעם עוויגען

דיינעם גאָטטעם געהאַרזאָם זיין, אונד זיינע געבאָטע אונד געזעצע, דיא אין דיזעם בוי

כע

תרגום אונקלוס

לבבך ויחט פשוות לבא דבנה למירחם יח יי אלהך בכל לבך ובכל נפשך בדיל
 חייך: (ז) ויתן יי אלהך יח כל לומיא האלן על בעלי דבבך ועל סנאך די
 רדפוך: (ח) ואת תחוב ותקביל למימרא דיי ותעביד יח כל פקודוהי די אַנא
 מקידי לך יומא דין: (ט) ויותרנך יי אלהך בכל עובדי ידך בולדא דמעך
 ובולדא דבעירך ובאבא דארעך לטבא ארי יחוב יי למחדי עלך לטב כמא ד'
 הדי על אבהתך: (י) ארי תקביל למימרא דיי אלהך למטר פקודוהי וקמוהי דכתיבין

בספר

ב א ו ר

נגד תעוועי הילר, וכל המשתדל לאחז את השם סופו שיאכנו: (ט) והחזירך, ימן לך יתרון על

תרגום אשכנזי

בע דער לעהרע פֿערצייבנעט זינד , בעאבאכטען , אונד דוך פֿאן גאנצעם הערצען אונד מיט גאנצער זעעלע צו דעם עוויגען דייעם גאטטע בעקעהרען ווירסט . (יא) דען דייעזעם גע- באַט , דאָז איך דיר יעטצט געבע איזט דיר ניכט פֿערבאָר- גען , אויך ניכט פֿערנע , (יב) עם איזט ניכט אים היממעל , דאָס דוא עטוואַ זאגען מעכטעסט , ווער שטייגט פֿיר אונז אין דען היממעל הינויף , אום עם הערונ- טער צו האַלען אונד אונז בע- קאנטט צו מאַכען , זאָ וואַללען וויר עם האַלטען ; (יג) עם איזט אויך ניכט יענווייטס דעם מעע-

נצבים ל

התורה הזה כי תשוב אל יהוה
אלהיה בכל לבבך ובכל
נפשך: **ס** ששי (יא) כי
המצוה הזאת אשר אנכי מצוה
היום לא נפלאה הוא ממך
ולא רחקה הוא: (יב) לא בשמים
הוא לאמר מי יעלה לנו
השמימה ויקחה לנו וישמענו
אתה ונעשנה: (יג) ולא מעבר
לים הוא לאמר מי יעבר לנו אל-

עבר

רעם , דאָס דוא עטוואַ זאגען מעכטעסט , ווער רייעט פֿיר אונז איבער דאָז מעער , אום זאָל- כעם

ר ש י

(יא) לא נפלאה היא ממך . לא מכוסה היא ממך כמו ש'כי יכלא (דברי' י"ו) ארי יתבסי ותרד כלאים (איכ' א) ותרד במטמוניו' מכוסה ותכוסה בטמון: (יב) לא בשמים היא . שאילו היתה בשמים היית לרוך לעלות אחריה וללמדה:

תרגום אונקלוס

בספר אודותא הדין ארי תתוב לדחלתא דיי אלהך בכל לבבך ובכל נפשך: (יא) ארי תפקידתא דדא די אנא מפקיד לך יומא דין לא מפרשאה היא מןך ולא רחיקא היא: (יב) לא בשמיא היא למימר מן יסק לנא לשמיא ויסבה לנא וישמענינא ירתה ונעבדינה: (יג) ולא מעיברא לימא היא למימר מן יעבר לנא לעבר ימא ויסבה לנא

כי

ב א ו ר

על כל העמים: (א) נפלאה , מסורשת ומובדלת מבך , שלא תוכל לעשותה: (יב) לא בשמים היא , פירוש נפלאה , כי השמים הם מופלאים מבני האדם: (יג) מעבר לים , פירוש רחוקה: בשך

ה מ ע מ ר

ל (יא) כי המצוה הזאת , ידוע הוא כי בשמים הקדמונים בכל דבר יקר שאלו את פי כהני אליל והמה הגידו על פי הרוח אשר יערה עליהם ממרום (כפי דבריהם) ואת המעשה אשר יעשו והוא נקרא אללם (קרחקע), והיו להם מקומות ידועים שמה היכל אליל אשר יגיד אותות לאמור כמו היכל חפזון בעיר דעופים וכדומה , ולזה כון לדעתי משה באמר כי המלוכה הזאת לא בשמים היא כלומר אין לך כי אם לשמור המלות כאשר שמתים לפניך ואל תבקש כי מן השמים יודיעך את הדרך אשר תלך, גם לא מעבר לים היא שלא תזעק להרחיק

נצבים ל

עבר הים ויקחה לנו וישמענו
אתה ונעשנה: (יד) כי קרוב
אליה הדבר מאד בפיה ובלבה
לעשתו: ס שביעי רביעי (טו) ראה
נתתי לפניך היום את החיים
ואת הטוב ואת המות ואת
הרע: (טז) אשר אנכי מצוה היום
לאהבה את יהוה אלהיך ללכת

בדרכיו

תרגום אשכנזי קנר

לעם העריבער צו האלען, אונד
אונד בעקאנט צו מאלען, זא
וואללען וויר עם האלטען;
(יד) זאנדערן דאז ווארט איז
דיר גאנץ נאהע, דוא האסט
עם אים מונדע אונד דען בע-
גריף דאפאן אים הערצען, וויא
זאלעס צו בעאבאמטען זייא.
(טו) זיעהע! איך לעגע דיר
יעטצט לעבען אונד גליקועליג.
קייט, טאד אונד אונגליקועליג.
קייט פאר; (טז) דען איך האבע
דיר געבאטען דען עוויגען דיי
נען גאטט צו ליעבען, אין זיי
נען

ר ש י

(יד) כי קרוב אליך. התורה נתנה לנו
בכתב ובעל פה: (טו) את החיים ואת
הטוב. זה תלוי בזה אם תעשה טוב הרי
לך חיים ואם תעשה רע הרי לך המות
והכתוב מפרט והולך האריך: (טז) אשר אנכי
מצוה היום לאהבה. הרי הטוב ובו תלוי

קדמוהי

תרגום אונקלוס

לנא וישמעננא יחה ונעבדינה: (יד) ארי
קרוב לוחך פתגמא לחדא בפומך ובלבה
למעבדיה: (טו) חוי דיהביח קדמך יומא
דין ית חיי ית טבתא ית מותא ית
בישתא: (טז) די אנא מפקיד לך יומא דין למירחם ית יי אלהך למתן דתקנו

ב א ו ר

(יד) בפיה ובלבה, שכל המלות עיקרם הלכ, ויש מהם זכר צפה לחזוק הלכ ויש מעשה כדי
שיזכור צפה. (הראב"ע), והמעשה גרידא בלא לב הוא כגוף בלא נשמה. יאמר בכל עת ובכל
מקום שתרלה אף אם תהיה נדח בקצה השמים, תוכל לשון אל ה' אלהיך ולעשות ככל אשר
טוך, אם תתודה צפה עונך ועון אבותיך, ותכונן את לבך לאהבה אותו ולדבקה בו כל הימים,
זהדברים האלו ברשותו ובבחינתו של אדם הם נתונים, קרובים אליו מולד: (טו) החיים, הידועים,
והם המאשרים והנלחמים, כלל כל הברכות והטובות כלם: הטוב, הפרטי, בעושר ובריאות
הגוף וחכמה וכבוד ודומיהם, ומות ורע הפך: (טז) לאהבה את ה' וגומר, עקר ותכלית לכל
המדות כלם, ואם אין אהבת המקום אין כלום: ללכת בדרכיו, כי האהבה מתאוה ומשתוקק
להדבק עם הנאהב, הולך אחריו להיות קרוב לו בכל מקום שהוא פונה, וכן יעשה כמעשהו
למען הדמות לו בכל יכלתו, כן האהבה את השם ישתדל להדבק בו, ללכת בדרכיו כפי אשר
הם ידועים לנו, והם דרכי החכמה והלדק והיושר והחסד והתמינה. ואהבת בני אדם, והכנע
לבת עם ה' ועם בריותיו. והמעלה הנשגבה הזאת אשרי מי שזוכה אליה נקראה קרבת אלהים,
אשר

ה מ ע ר

נדוד לדעת מה תעשה (כמשפט העמים) אך קרוב אליך וגו' כי ראה אנכי נותן לפניך וגו'
כלומר במצות האלה כבר נתתי לפניך את החיים ואת המות, והתויתי לך את הדרך בו תלך למען
תכלית ואיך לריך עוד לשלול.

תרגום אשכנזי

נען וועגען צו וואנדעלן, אונד זיינע געבאטע, געוועטצע אונד רעכטע צו האלטען, אין וועלכע צעם פאללע רוא דיין לעבען ערהאלטען אונד צונעהמען ווירסט, אונד דער עוויגע דיין גאטט דרך אין דעם לאנדערדיג היין רוא געהעסט עם איינציג נעהמען, זעענען ווירדי (יז) ווען זיך אבער דיין הערץ אבוענע דען אונד אונגעהארזאם זיין ווירד, ווען רוא אויף אבועגע גערעטהעסט, אונד אנדע. דע געטטער אנבעטעסט, אינד איהנען גאטטעסדיענסט, ליכע עהרע ערצייגעסט, (יח) זא פערקינדיגע איך איך היערמיט, דאס איהר

מפני

נצבים ל

בְּדַרְכֵי וְלִשְׁמֹר מִצְוֹתַי וְחַקְתִּי וּמִשְׁפָּטַי וְהִיִּית וּרְבִית וּבְרַכָּה יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּאָרֶץ אֲשֶׁר-אַתָּה בָּא-שָׂמָּה לְרִשְׁתָּהּ: (יז) וְאִם-יִפְנֶה לְבַבְךָ וְלֹא תִשְׁמַע וּגְדַחַת וְהִשְׁתַּחֲוִית לְאֱלֹהִים אֲחֵרִים וְעַבַדְתָּם: (יח) הִגַּדְתִּי לָכֶם הַיּוֹם כִּי אֲבַד תֵּאבְדוּן לֹא-תֵאָרִיכּוּ יָמִים עַל-הָאָדָמָה אֲשֶׁר אַתָּה עֹבֵר אֶת-הַיַּרְדֵּן לָבוֹא שָׂמָּה לְרִשְׁתָּהּ: (יט) הִעַדְתִּי בְּכֶם הַיּוֹם

אח

אומקאממען, אונד ניכט לאנגע אין דעם לאנדע בלייבען ווערדעט, דאזיין רוא איבער דען ירדן געהסט, אום זאלכעס איינצונעהמען. (יט) הימעל אונד ערדע רוי

פע

ר ש י

וקיית ורצית. הרי המיים: (יז) ואם יפנה לבבך. הרי הרע: (יח) כי אבד תאבדון. הרי המות: (יט) העידותי בכם היום את השמים ואת הארץ. שהם קיימים לעולם וכאשר תקרה אתכם הרעה יהיו עדים שאני התריתי בכם בכל זאת. דבר אשר העידותי בכם את השמים וגו'. אמר להם הקדוש ברוך הוא לישראל הסתכלו בשמים שבראתי לשמש אתכם שמה שנו את מדתם שמה לא עלה גלגל חמה מן המזרח והאיר לכל העולם בענין שנאמר ורחם השמש וצא השמש (קהלת א') הסתכלו בארץ שבראתי לשמש אתכם שמה שנתה מדתה שמה זרעתם אותה ולא למחה או שמה זרעתם קטנים והעלתה שעורים ומה אלו שנעשו לא לשכר ולא להפסד אם זוכין ואין מקבלין שכר ואם

תרגום אונקלוס

קִדְמוֹתַי וְלִמְטָר פְּקוּדוֹתַי וְקִימוֹתַי וְדִינוֹתַי וְחַחֵי וְחִסְגֵי וּבְרַכִּינָה יי אֱלֹהֶיךָ בְּאֶרֶץ דִּי אַתָּה עָלִיל תַּמּוֹן לְמִירְתָּהּ: (יז) וְאִם יִתְפַּנֵּי לְבָבְךָ וְלֹא תִקְבִּיל וְתִמְעֵי וְתִסְגוּד לְטַעוֹת עַמְמֵיךָ וְתִפְלַחֲיִנּוּן: (יח) חֲוִיתִי לְכוּן יוֹמָא דִּין אֲרֵי מִיבַד תִּיבְדוּן לֹא תוֹרְכוּן יוֹמִין עַל אֶרֶץ דִּי אַתָּה עֹבֵר יַת יַרְדֵּנָא לְמִיעַל לְתַמּוֹן לְמִירְתָּהּ: (יט) אֶסְתַּיְדִית בְּכוּן יוֹמָא דִּין יַת

שמיא

שמיא זרעתם קטנים והעלתם שעורים ומה אלו שנעשו לא לשכר ולא להפסד אם זוכין ואין מקבלין שכר ואם

ב א ו ר

אשר עליו אמר המזכיר ואני קרבת אלהים לי טוב (תהלים ע"ג כ"ח), כי אין בטובה למעלה ממנה ולה אלו מנפים ומיחלים לע"ה: וחקחיו, אף אם לא תדע למה נתנו, די לך לדעת שהם דרכי השם ב"ה: וחייח, זהו תשובת התנאי, או תחיה: ורביח, בכל טוב (יז) ואם יפנה לבבך, מעם ה' אלהיך, שלא ללכת בדרכיו: (יח) כי אבד תאבדון, ס' המות והרע, כי יאבדו הם וצניהם וקנינים:

אח

אֶת־הַשָּׁמַיִם וְאֶת־הָאָרֶץ הַחַיִּים א
וְהַמּוֹת נָתַתִּי לְפָנֶיךָ הַבְּרָכָה
וְהַקְּלָלָה וּבַחֲרַת בַּחַיִּים לְמַעַן
תַּחֲיֶיהָ אִתָּה וּזְרַעֲךָ: (כ) לְאַהֲבָה
אֶת־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְשִׁמְעַ בְּקִלּוֹ
וּלְדַבְּקֵה־בּוֹ כִּי הוּא חַיִּיךָ
וְאֶרֶץ יְמִיךָ לְשֵׁבֶת עַל־הָאָדָמָה
אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְהוָה לְאַבְרָהָם
לְאֲבֹתָהֶם לֵיִצְחָק וּלְיַעֲקֹב לְתַת
לָהֶם פ

פע איד היערמיט צו צייגען אי
בער אייך אן, דאס איד דיר
לעבען אונד טאך פארגעלעגט
האבע, זעגען אונד פליך.
וועהלע דאז לעבען, דאמיט דיא
אונד דיינע נאכקאממען ער
האלטען ווערדעט, (כ) לעבע
דען עוויגען דיינען גאטט, גע
הארע עינער שטיממע, האל
טע דיר אן איהן; דען היערויף
בערוהעט דיינע ערהאלטונג
אונד דייין לאנגעס לעבען, דאס
דוא אויף דעם ערדרייכע בליי
בעסט, וועלכעס דער עוויגע
דיינען פאראהרען אברהם,
יצחק אונד יעקב צונעשווארען
איהנען איינצונעבען.

לא (ח) וילך משה וידבר את
הדברים האלה אל כל ישראל:

לא (ח) משה גינג הין, אונד
היעלט נאך פערנער
פאלגענדע רעדע אן גאנץ
ר ש " י ישראל

תרגום אונקלוס

שמיא ויה ארעא חיי ומוחא יקביח הדמך
ברבן ולוטין ורתחעי בחיי גדיל החיחי
את ובגך: (כ) למירחם יתיי אלהך להקבלא
למיטריה ולקרבא לדחלתיה ארי הוא חייך
וארכוח יומך למיתב על ארעא די קיים
" לאבהתך לאברהם ליצחק וליעקב למתן
להון:

ואם חוטאין חין מקבלין פורענות לא שזו
את מדתם אתם שאם זכיתם תקבלו שכר
ואם חטאתם תקבלו פורענות על אחת
כמה וכמה: ובחרת בחיים. חני מורה
לכס שנחרכו בחלק החיים. כאדם האומר
לכנו נמר לך חלק יפה בנחלתי ומעמידו
על חלק היפה ואומ' לו את זה כדור לך
ועל זה נאמר ה' מנת חלקי וכוכי אתה
תומי גורלי (תהלים ע"ז) הנחת ידו על
גורל הטוב לומר את זה קח לך:

לא (א) ואנל משה ומליל יח פחגמאי
האלין עם כל ישראל: (ג) ואמר
להון

לא (א) וילך משה. לא אוכל עוד
ללכת ולבא. יכול שתש כחו
תלמוד לומר לא כהתם עינו ולא נס לחה
(דברים ל"ד) אלס מהו לא אוכל איני רשאי
שנטלה

ב א ו ר

(יט) את השמים ואת הארץ, שהם קיימים לעולם, וכאשר תקרה אתנס הרעה יהיו עדים
שאני התריתי בכם בכל זאת, וכן אמר על האבן תהיה בנו לעדה: ובחרת בחיים, יש לך
לבחור בחיים עונים ומאושרים, ופירש כי החיים המאושרים הם לאהבה את ה', כמו שנארכו
ואין אושר והללחה לנסם האדם זולת אהבת השם יתעלה: (כ) הוא חייך, לאהבה את השם
כי אהבה הוא מקור הפעל (דעז ליעבען) ויתכן לבא בלשון זכר, ואם יהיה שם המקרה (דיו
ליעבע), יבא בלשון נקבה:

לא (א) וילך משה, התעורר לזה, כמו וילך איש מבית לוי (שמות ב' א') וילך ויעבוד (לעיל י"ז)